

صاحب التیاز و مدیر مسئول
ضیا کولک آلپ

پیل - ۱ صافی - ۲۰
نسخه سی ۱۰ غروشد

اداره خانه سی

دیار بکر

حکومت دائره سنده

ولایت مطبعه سی

تلفرافه دیار بکر

وچوک مجموعه

کوک و مجموعه

۱۲۴۴
۱۹۲۲-۲۲۸

هفته ده بر چیتار علمی ، ادبی ، سیاسی ، اقتصادی مجموعه در

۲۷ جاذی الاول سنه ۳۴۱ بازار ایرتسی ۱۵ کانون ثانی سنه ۹۳۳

مصاحبه :

اقتصادی تکاملات مرحله لری

آ کلامق ایچین ، و تکاملات کاهانی مرحله نده
بولندیقو تعیین اتمک افضا ادر ، اقتصادی
تکاملات مرحله لری اوج خصوصه نظراً
تعیین ادر :

تکامل مرحله لری اولاً ، استحصالی

حمیت ، دین ، اخلاق ، حقوق نقطه
نظر لریدن بر طاقم تکامل مرحله لریدن
کچدی کی اقتصاد فقط نظر لدا . در
صیرا تکامل مرحله لری تنفییه مجبور
اولا . بر جمینک ، اجتماعی سوبه سی

متثبت (پارون) یعنی (افندی) عذاتی
آلیر فقط . بو پارونک بودوک بر سرمایه
صاحب ایلایمی انضای ایلر چونکه . بوتون
ایشلر لازم اولان سرمایه لری حاضر
بو اولدور مق مجبور یقیندر . بانه عله ،
بوده رنجی دور . انجق بودوک سرمایه لرک
تشکلدر سوکرا باشلا . پیر .

(۵) مخفی . بوتور له ایشلر
قارقه دوری بو . اورولاق
الاشلر ولدی عصری ستایع دوی
بو بخاری ، الکترقی قارقه له شخص
ایلر . بودورک وصفاری شوقا
بودوک عله ایلرک نهمی . چالاشمه
عسکری برظام ، قادیرک و چو حوق
چالاش . بیلایمی بودوک سرمایه لرک سوپلا
نهمی بودوره . سوپلا

(فاینازم دوری) دیر
مقط . بوسه دیر هر رملک دیکر لر
بوس بوتور اورتده قالدیر یقینطن
اقمه لیر . بالکن ، هر دوده بو شکل
ریسی ریجی پلان چبقارق
ایکجی پلان ایلدیر بوتور
آورداده بوین اقتصادی صفحه
اوانی اوزره تورنگدن . کویلد
قادینر طرفندن او لازم اولان دیر

فائد اولدینی کی احوال اولوناز ایلاده
متثبت در . بو متثبتک مستحصل
س . کت راسه ناصبی کیردیکی آرا بلم
قصبه چارشینی اهمیتان دوشورک
ملی چارشیه یاخود بین المللی چارشیه
ایستدیکندن و صنعتجیلر هم بودوک
تدارکندن حاجز اولدقلردن . همده بودوک
چارشیه الوردن اولجق در حده اوچوز
استحصاله بولونه مقلردن . سرمایه صاحی
اولان . متثبت لر قوماندای ایلر . پیر
اولورلر و استحصال ایلدکی ش
تسایم ایلر . بوتون . دیار کیرد اولر
چالیشان چارش فایزله یاریجی چیفتجیلر
بودوره منسوبدرلر .

(۶) احوالاتخانه دوری . — بودوره
متثبت . بوداغیق ایشلری عیبی عله
طوپلار . بو عله (احوالاتخانه) آدی
ویریلر . بو طوپلاییدن بودوک فائده لر حاصل
اولور . بو فائده لرک ریجی ایشلر آراسنده
بر تقسیم اعمالی حصوله کیرمکدر . بو تقسیم
احمالدن . هم ایشلرک هاری بو کسایر . همده
استحصاله صارفی ازالیر بودوره . ایشلر خام
ایشایی آلتلر ده مالک دکلر . کندی اوده
چالیشان او . آرتقیر (ونده لیکه) و لشد
هر شیه مالک ولان بالکن (متثبت) در

دو فونڈینی کی ، شہر لودہ مشتری حسابہ
ایش بالک صنعتکار ، واولندہ مقبض
حسابہ چالیشا ایشجملر بولونڈینی کی ،
مادی اعمالخانہ لودہ اورولمکدہ ر .

اقتصادی نکال . ثانیاً تقسیم عملک
کچمش اولدینی صدیہ لودہ نظام ادر .
خالہ صابایی دورندہ ، تقسیم اعمالدہ ،
خالواید . یعنی ایشلر خالہ لک ، فردلی ،
آراشدہ انضمامه نغراشدہ در اندا ،
ایشلر لک ، قاش ، جو جرق ، اسیر
راشدہ . تقسیم اولونمشدر حرفتارک تشکیلی
دورندہ ، تقسیم اعمال (مساک) بشکل
آلدی یعنی مختلف مسالہر بری رند
آریادی ، اعمالخانہ لودہ دورندہ ایسہ ،
تقسیم اعمال (نو) مامیت انساب
ایشلر صدی ہریشلر میرا حرفتارک
صرب اولدیندن ، بوحر کاشلری رند
ضریق ایدلہ لک ہریری آری ایشلری بہ
تودیع ایدلیدی بوسورلہ ہر عملہ بالک
برنوع حرکت اجرا ایشلکندہ بوندہ
صولک درجہ مہارتہ مالک اولدی . مورتورلو
قاریقہ دورندہ تقسیم عملک ماکشدر
آراشدہ وقوعہ کلیر

اقتصادی نکال . ثالثاً . مبادلہ لک

کچمش اولدینی مرحلہ لودہ بجی ادر .
خالہ صابایی دورندہ مبادلہ بوقدر چونکہ ،

مستحصل و مستهلك عینی زمرہ در . اصناف
اونجہای دورندہ حرفتارک تشکیلی تقسیم
اعمال مبادلہ چقار . فقط ، بوقسیم اعمال
بالکز قصہ لک دیوارلری آراشدہ قالر
چونکہ ، ہمشیری اولان مستحصلہ لہ
مستحاکر عینی قصہ چارشیدندہ بری رہنہ
راست قالرلر . دیلکک بودورندہ مبادلہ ،
(ناحیوی = قومونال) برماہیتدہ در .
دور بجی دورندہ ، اعمالخانہ صابایی
تشکیل ادر و چارشی ایشلہ بہ لک (ملی)
برماہیت الیر حقیقی مبادلہ و تجارت آنجق
بودورندہ ماشلار ملی چارشیدنک تشکیلی
عصری دوانلرک وجودہ گلہ لہ براردہر .
ناحیوی استحصال لک اولونہرقی ،
رلرہنہ مہر استحصلا قائم اولورکنی ،
ناحیوی چارشی رہندہ چارشو قائم اولورہ
بشنجی دورندہ ایسہ ، چارشی
(بین المال) مامیت آیر ماتلر جمیعینک
تشکلنہ بدورندہ احتاج حسن ایدایر .

ضیا کوک آلپ

اجتماعیات :

شہر مدینتی ، کوی مدینتی

جنوب ولایتلر سرک قومی بانیسہ

تدقیق ایدر سہک ، توزکارک بالک صہ شہر لودہ

مدينتك اساسى فئوداليزمده آرامق لازم
كلير بولسا، اول امرده ، بوجواليدىكى
فئوداليزم سىياسى و اقتصادى اولق اوزره
ايكى: آرييلر . قرون وسطاده آوروپاده
موجود اولان فئوداليزم سىياسى ماهيته يدي .
چونكه ، دوات تشكىلاتى بوعل اوزرينه
بنا ايديلدى .

سىياسى فئوداليزمده ، نوپالور قانوناً
كويك اراخيشنه مربوطدورلر . كوي
هانكى بلك مالكامه سى ايسه ، او كويده كي
اهالىده كويك اراخيشيله برابر اوبلك
ماليدر . كوپلور ، كوپلر يى ترك ايدوب
باشقه كويه كېده زلر . آوروپاده ، ارضيه
باغلى بولونان بونوع كوپلور . (سرف)
آدى وربايردى . سرفلر ، نصرف
اشدكلى ايشابه مالك دكليلر . هر نعلرى
وارسا مالكامهك صاحبه مائدى . كوي بكنك
كوپلور اوزرده فضاقتى واردى . اولر
طرفدن برطاقم رسومده طرح ايديلردى .
كوروپورده سرفلك ، اسارتك ، متكامل
برصفتعه سندن عبارتدر . سىياسى فئوداليزمده ،
سرفلرى حقوقين محروم ايدين وهرحقى
بكلره ورن بالذات دولتك قانونلريدى .
اقتصادى فئوداليزمده ايسه ، دولتك

قانونلرى نه بكارى مستباحلره مظهر ايتش ،
نوده بكارى حقوقين محروم ايدوب

كوردلركده بالخاصه كويلرده و اوبالرده
طويلانديقى كوردوز : ديار بكر ، سيورك ،
چرميك ، چونكش ، آرغى ، معدن ،
بالو ، موشر ، بتليس ، خرپوت ، ملاطيه ،
كاخ ، حصن منصور ، ارضروم ، ارزنجان ،
وان ، اخلاط ، حادجواز ، كركوك ،
طاووق ، ارييل الخ نى شهرلر عموميتله
تور كچه قونوشورلر . حتى بغداد شهرينك
ايكى بويوك محله سيله برابر . بغداد ولايتنه
مربوط يدوره ، خاقين ، بقوبه ، مندلى ،
شهر بان شهرلريده تور كچه قونوشمقده درلر .
[توروپورده موصلى ولايتدن ماعدا ،
بغداد ولايتكده همان ياريمى تورك و تورد
منطقه داخادر]

جنوب ولايتلرينك كويلرينه كانجه ،
رقسمنده كوردلر ، ديكر قسمنده توركار
سانددر . دقت ايدبانجه آكلاشبايركه تورك
كوپلرى بالخاصه (فئوداليزم) منطقه لرينك
خارجنده بولونور .

جنوب ولايتلر مئوده توركلرك بالخاصه
شهرلرده ، كوردلركده اوبالرده و كويلرده
طويلانديقى ، شهر مدينى الله عشرت
وكوي مدينتك فرقندن ايلرى كلير .
شهرلرده و كويلرده بونوع فئوداليزم
اصولى جاري اولدوقندن ، عشرت و كوي

اولدینی بک آچق ر صورتده کوسه مکده در .
کولوه عشرت لر بو حاله تدفق یمن .
الا اوینون ساحه دیار بکر ولایتدر :
دیار بکرده عشرت لر اوچ نوعدر :

(۱) تام کوچه

(۲) یاریم کوچه

(۳) مقیم عشرت

جزیره ده کی میران عشرتی تام کوچه در
چونکه ، کویلی وزراعی یوقدر . بالکز
چوبانلقه یاشار . مبللی ، قاراچو عشرت لر
یاریم کوچه درلر . چونکه ، چوبانلقه
یاشاماقه بار ، کویلی وزراعت لر ده
وارددر . مدیات ، سیوان ، دیریک
عشرت لر ده مقیم عشرت لره مثالدر .

کوبده قاجه ، یونلرده (آقا کوبی)

(اهلی کوبی) ماملرله ایو قسدر .

یوسایدینز اجماعی انودا لر د بالکز اهالی

کویلی ، اقتصادی فتودا لر مدن آزاده درلر .

دبکرلری همومینه ، فتودال برماهبنده درلر .

فقط ، یوفه فتودا لزم . قانون دو غمنی دکلدر .

بالکس ، قانونک نمایه مخالفدر قانون

نظرده ملی ساطعده حصه دار اولان حر

فردلر اقتصاداً (صرف) مزله سینه

ایندیرلشیدرلر . یوسرقلر ، یاریجی ورنجیر

یاملرله ایکی قسدر یوزلر یوزجلو

قانون نظرده بکاره کوبلور ، ساویدرلر .

حق ، قانون هیچ کیسه بی (بک) طایعاز ،

قانون نظرده اراضی صاحب لری . سائر

کوبلور کی چینی صفا داخلدرلر . فقط ،

خارجده کی شاییت ، قانونک یوتاقیسینه

نمایه مغایردر . حقیقت حالده . سیاسی

فتودا لزمده اولدینی کی اقتصادی

فتودا لزمده کوبلر برمالکانه مایقنده درلر .

کوبلور ، قرو و سسما ده کی سرفاردن

فرق سزدرلر . کوبلور ، کوی بکنک اذنی

اولدنی باشقه برکوبه کوچ ایده مزلر .

کوبلورک بوتون انوالنده بکار ایسته کاری

کی تصرف ایدرلر . کوبلور اوزرینه

وبرکولر طرح ایده یایلر و کوبده کی بوتون

دعوالری کندیلری فعل ایدرلر . دیکلر

کوبلور اوزرنده برنوع قضا حقنه بالفل

مالکدرلر .

عشرت لرده ، بر سیار کوی مایقنده

اولدیلر ، ایچین ، عیبه کوبلر کیدرلر .

عشرت رئیس ، عشرت ایچنده قضا

وظیفه نی ایفا ایتدیکی کی ، هر محصولن ،

هر قازانچین ، هر دعوان طائات آلیر .

کوردلر . (فلان بک فلاز ناجایی یا خود

فلان عشرتی یه) دیرلر . یوسوز ،

بکارک اکل و عشرت لرله کوبلرک مالک

رئیس وادور . هر فرد کنای اویش
افندی ، کنای حقونک صاحبدر .
قانونک نامین استیکي حقار شهرلده
نمایه جاردور . شهرده کی مدیت . کوپلرده کی
وعشیرتلرده کی ، فئودال مدیتک نمایه

ضددر . اشته ، بوسله در که تورکر ، طبیی
رمیلاک دائما شهرله یوز چور مشردور .
اهالی کوپلری شهر اخلاقه تابع ایشه لده وندده .
حایه یزددر لیساه غایه ، وهر تورلو نیجاولرله
معروضدرلر . بوندزدولای ، تورکر ، بالیاسه
شهر حباتی زجیح ایشلردور شهرلرده واهالی
کوپلرنده یاشامنه امکان بوله مانن تورکمن
عشیرتلی ده یا توردلنده شار یاخود منقرض
اولشلردور . چونکه ، ودرلرده یاشایه یانک
ایچین ، صرف حباتی قبول ایتمک ، سیاهی
بندلره داخل اولق ، کوبده ، ناحیه ده ،
فضاه وولایته آری آری حایله وافتدیلرله
ناهل اولق لازمدور .

تورکر بوتشکیلانلری یجیرمدکاری
ایچین ، یالکز شهرلرده یاغایه یجیر اولمشلردور .

ضیا کولک آلب

دیاربکر دارالایتمه

همی مینی برابوروسی استادن
وار ایدی کوجوچک برابوز بن خاطرلارام
آخوردلده اولانی بوکوت ، بن ساهلام

اولق یاشایه کوی آقامنک اذن اولمادن
اوپوردنلری نوی زک . ابد مزل . کوی
آقامنک حسابنه چایتمهده باشق
نصیبلری یوفدور . اراضیلری وارسه ، کوی
آقامنه ویرمهک مجبوردرلر .

مع مانیه ، بو آقا کوپلری مقیم عشیرتلره
نسبتده داهامربستدرلر مقیم عشیرتلرده ،
عشیرت بی ، نویلورک بوگون اموالنده
تصرف ایدر . دموالری فصل ایدره
ویرکولر طرح ایدر . کم لولرک حیانی ، مالی ،
مرضی ، هرشی بکارک کیفه تابعدور . تام
ویاریم کوجیلرده . حال ومرتزدور .
قانونک اجامی نایته ، مانان طایفه ضد
اولسنی تورمک ایستیه کز ، دیاربکرک
آقا نویلره عشیرتلی دولاشیکر .
مشروطی برعکسده ، قرون وسطایه
مخصوصه ، فئودالیزمک نه سورتده احباب ایدیلدی
بوراده واضح برصوتده کورده یاربکر .
اقتصادی فئودالیزمک بو نیجایلرینی
کوردکن سوکرا . تورکرک نه ایچین
شهرلرده طویلاندی قولایه ایضاح ایدله یجیر .
تورکر ، اسکدن بری حربته و مساواته
طابق براندور . جنوب ولایتلنده ایشه ،
حربت و مساوات یالکز شهرلرده . ولویه یجیر .
شهرلرده نه آقا ، نه بی ، نه ده ، عشیرت

ایکی او کوزمن بر اینکله رقاچ کچیز
 ونلردی، هپ یزم واریمز همد کچیمیز
 بابام یورغون دوغجه چفتدن فرود اوبه
 آنه مده قوردی قوناردینی یکی او کنه
 بن بابامله آنه مک آراشده اوطور ووردم
 آغزیمه یو قورق لقمه یی ونار طور ووردم
 کولوشورلردی اونلر مانه دق نیم یوزمه
 کولردم نیمه خوش کایردی ونلر اوزمه
 کیجه اونلرک بن طائی دبلربی دیکار کن
 اوبور قایردم دزلرنک دینده ایرکندن
 برکون بابام داغا حی آلوب اردن چبقار کن
 بی آلوب کوسجکی اوزرنده سفار کن
 دو کوردی صیجان یاشلر کوزلرنک دیندن
 اونلرک هچ فرقی یوفدی یاغلر یاغمور ییلندن
 بردن ره بی قوجاغندن ره بر اقدی
 منری الله امانت ایدم دیدی وقاچدی
 آنم قیودن بابام آرقه فدن باقار کن
 سجم کی کوزلردن قزغین باشد اقرار کن
 یالواردی الله بزی قوماسون اونمز دیه
 قزوقنده یاغزه صاعقه دونسور دیه
 بابام کیدلی عسکره خیل زمان اولمشدی
 هیچ رخبر کلدی عجب اوکا نه اولمشدی
 دوشونو یوردی آنم بیجه ووندوزاونی هپ
 کوزل یوزلنک صولسته اه یویدی هپ

بیلر کچمشدی نه او کوز قالدی زده نه اینک
 کچیلر چوقدن صابلدی یوفدی اوره رسک
 طالعزده قیلمشدی بشقه یوفدی بو جاعمن
 آنه مده خسته ایدی توتیوردی او جاعمن
 چاقی کچمانش او چنده آنه مک، آج باتاردم بن
 آنم به باقار کن اچسک یاوردم یه بن
 دهرک دو کولوردی سونوک نوزلردن یاشلر
 نیم کوچک لهرم اونلری سیامکه باشد
 نوزل آنه حکم نه به آغلار سک اه بویه بن
 دمیجه مک یدم قارنم طوق، باتار مییم هچ اچ بن
 دبردم اوکا مقصدم بویه او و تمقدی اونی
 فقط یل ووردی هر شئی یوفدی بویک سوی
 قومشو نهنک کتیردیجی رقاچ چور بادر
 آنم اچسین، بن ایردم فورده اکث طور بادن
 کون کونه اریووردی آنه حکم باغ کی
 یانیدوودی، تپسندن آتش ساچان طایغ کی
 بر آفشامدی قاپوزمه امام مختار کلدیار
 باباک شیردی اوغل آنه مده سن دلدیار
 او فشامک ساحی آنه مک یوفدی نفصی
 قلووشمشدی اللهه اغلاشمشدی هر کوم
 نیم قوشمشدی انام همد بابام یوفدی کیمسم
 بو کولمشدی بویو بچم آراتق بوشدی هدیسم
 اولک مزارنده هیچ قیر رقی اغلار بن بن
 سرحتلی، شفقنی بر عسکر طوندی المدن

اونلر اوجدهلرجه اولادام آغلامه سن
 رباباگله رانك وار و عاده بيم سكا بن
 اوبالام مائدر يا وروم سكا بالوب اوفودور
 آتلك ايسه ومان سنى سيمينهده بوبودور
 ديارم كر: ۴ - قانون نانى ۳۹

دمير

دياربكر آده لرندن

اولو جامع كتابه لرى

كور يوروزكه (۱۱) نجى كتابه بعض مار بخارده
 آدى (ملك المسعود) صورتده صبط بدلىش
 اولان (قوتلوف بك مودود) نامه، وزيرى
 و قوماندانى اولان (شمس الدين) طرفندن
 قونولمش و پلانى (حبللى جعفر) اوسنه
 طرفندن چيز بلن مدرسه ده (مسعود) آدى
 ر معمار طرفندن بنا ايملىشدر .

كتابه نك اك بويوك قيمتى (جغو)
 و (الب ايتاج قوتلوف بك) كملر بنى احووا
 ايمى دركه بالكر (يانوش) كلمى مستقل
 ظن ابدان آرتقيرك كنديرلندن بويوك بر
 خاقانه تابع اولدولر بنى كوستريور . اكر
 (قوتلوف بك) و (آلب ايتاج) كملرى آمد
 كتابه لرند تورولمسه بدى تاريخلر بونلرك
 اصل آدلر بنى طانيماش اوله جقدى .

(قوتلوف بك مودود) ك باسمى (بن
 و - ن) ورجلر بنى و حكومه كي دركن آلتندن
 كچرىكز كرى پايدران خاندر ك بن و سن
 ورجلر نك ريسته و نكده آدى (آلب
 ايتاج بېغوتلوف بك) اولارق مقيددر .
 حقى حكومت كرينامه ايكي طرفنده اولرى
 اوزر بنه چوللاغش آرمالار ك بولمى ده
 بو آرخيلرك ساچوقى حكمدارلر بنى خاقان
 طابيدقار بنه علامتدر .

اصل كتابه نك سو كنده كورولن
 (الملك المسعود) كملرى كتابه ده كي (ابو الفتح)
 كلمه ندىن اول قونوق افنضا ايدركن اوز قولوب
 سو كه قونولمش اولمى و بو كتابه نك بولوندى
 ديوار ك بك اعنا الله يا ناماش بولمى كتابه نك
 اصل رى بورامى اولدېغنى آلايور .
 نهيانده كي (الملك المسعود) كلمه ندىن سو كرا
 صولك زمانلرك كوزور ائرى اولان هجره نك
 ديوارى كلور ك ديوار ك ايجنده باشقه
 بازي بوقدر و بو حجره بورادن قاقاملير .
 مدرسه نك بو كتابه طرفنده كي اوطه لرند
 بعض آيتلر وارددر فقط بونلره تاريخ بوقدر
 حتى بر عراب اورونده كي آيتك طاشلرندن
 ريسته ده ترس قوناش اولدېغنى احسان
 بك كورمىشدر .

(۱۲)

۶۳۹

بوکتابه جامع بناسنک صاغدن اوچنجهی
قابوسنک صاغنده اک اشاغیده قابویه بیتیشک
قاراطاشلر | اوزرینه قبارته ونسخله یازیل
یدی سطرلی در :

بسم الله الحمد لله الی اذهب عنا الحزن
رسمه الامیر [۱] العالی الاعظمی السلطانی
الغیائی [۲] خلد الله سلطانه بالنسقاط خراج
اوسل [۳] وباب الذی وباب الزوم وباب الماء
سدفة | مبرورة مؤبدة وانمامه علی رعبته
امدالمحروسه ففی بدله بعد | ماسمه فاما
انعم علی الذین یبدلونه ان الله سمیع العلیم
تقبل الله الادعیه الصالحیه فی | دوام دولته
القاهرة اداها الله ما | دامت السموات
والارض وذاک | فی سنة تسمة وستمائة
صلی الله علی محمد .

ناریشک دلانی و (غیائی) کله سنک
اشارتیه آکلا بورزک برخط هابون

[۱] (الامر) کی نقطه من یازمان
فقط (الامیر) اولدینی آتلاشلیوز .

[۳] بوله یازمشدر .

[۲] (الغائی) کی اوقونیورسده دقت
ایدلنجه (غ) اله (۱۰) حرفلری آراسنده
آلنده نقطه من بردیش کورولیور .

خلاصه سی محتوی اولان بوکتابه روم
ساجوقیلرندن ۶۳۶ سنه سندن ۶۵۴ سنه سنه
قادر حکم سورمش بولونان (ایکنجهی
غیاث الدین کیخمسرو) . طنددر ۶۳۹ ده
قونیه ساجوقیلرینک بورابه حاکم بولندقلرینه
علامت اولدیفندن ساجوق تاریخی ایچین
یک مهم رآبده در . کتابه ده اسفل اله
داغ وروم وسو قابولرینک خراجی اسقاط
اولنهرق آمداهالسنه لطف کوسترلدیکی
بیان ایدلدیکی مسرده (باب الماء) اشارتیه
قصدا ایدلن قابو یکی قابوایسه [۴] ماردين
قابوسی عجبنا ذکر نه دن ذکر ایدلمش ؟ !

(۱۳)

۷۳۱

اون سطرلی اولان وبوتاریخه قادر
دید بکرده جاری بعض عرف و عاداتک (الفاسی
حکایه ایدن) بوکتابه جامع بناسنک صاغدن
اوچنجهی قابوسنک صولنده رازیو کسکده در (۱۲)
نجی کتابه اله قارشی قارشی دینه ییلرک شودر :
بسم الله الرحمن الرحیم المرسوم بالامر
الشرب العالی المولوی | السلطانی الاعظمی
[۴] مروانیلردن (ابوعلی حسن بن
مروان) ک ۳۸۰ سنه سنه بکی قابودن
نیررکن اولدیرلمش اولمی بکی قابونک
اسکیلکنه دلالت ایدری ؟ !

[١٣] فن بدله بعدما سمعه فانما اذنه على الذين
يبدلونه ان الله سميع عليم وذلك في شهر رجب
سنة احدى [١٤] وثلاثين ومائة .
كتابه دكي (الصالحى الشمسى) كلارندن
وعبارته - نك دلالتند ده آكلابورزه
بوكتابه وقضيه دكل (اياغازنه = ماردن)
آرتقيلريك اون ايكنجيسى اولان و ٧١٢
دن ٧٦٥ سنه - سنه قادر حكم سورمش
بولونان (ملك شمس الدين صالح كبير
محمود بن نجم الدين قازى) طرفندن آمد
اهاليه - خطابه نشر ايدمش برخط همايونك
خلاصه - بدر . متنده بحث ايدبان دفته شايان
عادات وعرف حقده ييلنر من دن بالخاصه
ضياكوك آلب بكدن معاومات دبله رز .

خالص

كوچك ديلىسر

او ، بنى نه وقت كورسه هان ياعنه كايه ، مصوم
چهره - سنى تزيين ايدن همز - لى باقر بنى او قشام قاقم
ايچون مغموم ايكى كوچوك قره كوزلر بنى كوزلر يه
ديكره صافنى كچير ديكى حيات اليك تسليه - سنى ،
متبسم چهره - سنده كى - سفالك هقوز زائل اولميان
ايزلريك سيلينه سنى ، نيم نواز شكار اهر مدن بكاره

الملكى الصالحى الشمسى حمد الله سلطاناه واعل
على هام السماك قدره ومكانه ولا زالت
مكارمه مشهوره فى الافاق | وصداقته الشريفة
فلاند واطوا فى الاعماق ان - قط عن | رعبته
امدالمجروسه ماكان يؤخذ منهم من الاوزان
والمقررات [٥] | والكلف والطائرات [٦]
وان يخلق لهم ويزال عنهم ضمان الكربي [٧]
وازيستم الكنك [٨] | اصغير على طاقته [٩]
المستمره وقاعدة المقررة وذلك انعاما عليهم |
واحسان اليهم وطلبا لعمارتهم و
[١٥] الادعية الصالحة لحاود | الدوله القاهره
كافة الولاة والنواب والمنصرفين الكتاب
بالولاية | المذكورة حمد [١١] الامير على يار
..... [١٢] والعمل عوجه وبقتاضه

[٥] بوبله يازلمش . احتمال (مقدارات)

اوله جقدر .

[٦] بوكلكنك معنائى بوله مادام .

بوبله يازلمش .

[٧] بوبله يازلمش . بيلم كوپرى

الزاحى - بدر ؟

[٨] بوبله يازلمش . آكلابه مادام .

[٩] بوبله يازلمش .

[١٥] بوراسى او قونامادى .

[١١] بوكلكده او قونامادى .

[١٢] بوبله يازلمش .

[١٣] (قضاؤه) كى يازلمش .

ياشارك بوزاولي ياوردونك سره مصومنه
طوخري بووارلاديني حس ايدرم
شمدي ، باباجي برهؤسهك ديني و ملتني
نماكيه صوقانه حق اولان زهرلي بوواسندنك
متين و پاك بو بولك رالك ياربوب چقارديني
يومني ميني مسلمان وشمور يا وروسي دارالايامك
كنديشي كي ميني ميچ يا ورولي آراسنده مسعود
و بختيار پشاور ، صنعت او كرنيور . . .

آبد

قاج كوندنري غزنه لرله نشر ابدلاز
حوادثر برك قيمتارك نظاهرندن بحث
ايديايور .

قاري ، پاشايه : ملت سوليسه نندن ،
هر مندن عصرله متحكم بر آبد بايق
ايسته بور . ونگله تاريخك ذي قدرت بر
فصلي دوغوران كال پاشايه شكر انلرندن
مركب بر نشانه ايله مغاليله ايدبور ديكدر ييلورور
اولك لايوت - پاشايي رسم ايله جلك
نه بر فورجه نه ده بر فلم واردر . ملتك سينه سندن
فيشقيران اولادردنك علونتي ، بو بدبخت قانه ،
قتال عصرينك سونوك بدبختي اوچهرهك
علونتي نذيت ايله من .

كال پاشا ، مقبراتي يگديكي ملتك قلمبنده
هيچ بر شخصك نصبي اولمايچق قادا بره مومر

چوقد قه احتساستني افهام اليچوز انجه جلك
قولريز بلبه دولاروايشتهن اوزمار اولك صيني
ميني نيه فليتك ضربار شكراني دو يارم . . .
بداكو چو حك اربنك امام سيله ، باباجنك عسكر
ايكن ييلم هانكي بر محاربه ده شهيد اولديني ،
آنه جلك ، بوكيمه سمنز قاديك فهران
زوخنك عيوبت ايدن سندن متولد فقر
وضروته تحمل ايله مبوب خسته لاديني .
دشمن ماوت آياق ريني سوكل يوردلر يه باسه جني
بر صرده كو بچكارندن اوزاقلا - شدفري ،
بولده بچاره آناجنك بورغون واساسا
خسته وجودي فيشك مرحمتن سو ثوقلرينه ،
فورطنلرينه مقاومت ايله ميرك بديتون
طاعتدن دوغديكني ، نهايت حياه كار
برطاش قوغوغنك زواللي آناجنه
بوشيد زوجه سنه رماجا اولديني ، اوراده ،
اوسوئوق طاش قوغوغنده بو تو هر شيدن
محروم بولنديني حالده شهيد قوجه سنك ركذاري
اولاز ريجك يا وروسته ، بوسوبله من جكر ياره سته
چوكوك ، فرسز و تملك كوزلريني ردها اچماق
اوزده قپلديني ، ايشته اوزمان بر قافله قلاكنه
قاييله رق ديار بكره قدر - وروكلوب كديكني
. آلاخير .

بن اونك بومر كذشت حزياني ديكر كن بلا اختيار
كوزلر من سوزولوب آقان سيچاق

خضوبی دویغله مقبل اولیور . چونکه
کال پانك یادینی بوبوکاکر قارشیده
پوتظامی پک کوچولک و سونولک قالیر .

علی ترمیت

مدنی حوادلر :

اقتصادی قونفره

ایکی هفته سوکرا ، ازمیرده بر اقتصاد
قونفره سی طوبلائیور . بوقونفره نك ناصیل
بر اقتصاد میثاق ، وجوده کتیره جگنی
سلبیورز . فقط ، هر حالده ، کرک خنجه ،
کرک دواتجه ، پایلمه سی لازم کلن ایشلر
حقیقه واضح بر روضه وجوده کتیره جگدر .
شیمدی به قادار ، اقتصادی فعالیتلر صرف
خصوصی تشبیره نك اولونمسی لازم کلن
بر ساحه صایلیوردی . حتی باین مائه قادار
بر اقتصاد وکانی ، یله یوفدی . چاپوک ،
فردلر وشرکتلر کی ، بورجه به مالک اولان
ناحیهلر ، لوالله الذلار و لولت دخی بر اقتصاد
تاماند . بونلر ، مستهک اولدقاری کی ،
مستحصل اولقلده مکفدرلر . خصوصی
تشبیره رقابت ایتیمک شرطله ، درئی
اصولنی تطبیق ایدرک ، فردلرک وشرکتلرک
تشبیر ایدمه به جگاری هر تورلو قاریقاری

قاراشدیر . اولنک اساسی آیده سی بکون
یوواسی اولان قبلرمزد . هنوز کللرک
بلك بجانی تافط ایدن چوجوقلر اون
ککه ایور . هر برده هر زمان اوکا مالدیرشی
ایشیدیلیر . هر صحبت اولنک وجدیله
غاملایور . هر قاب اولنک الاهی حوششیله
دولاب و شایور ...

فقط بوده قافی دکلدی نوکل ایتمه یورکه :
هر روز برار دها طاشان حرمتی احفاده
یادکار بر اقای برده آیده بایسین بوتون
قظاهرلر بوايه بناء پایلیور . خلقمک
سوداوی بر اشتیاقه تهاک کو تردی آیده
صحت و حرمتک بر شاه سی اولاجقدر
حریت ، استقلال سمدانی قدرنی
انسانلرک قبلر نده باشادقجه آیده به قارش
یتره بن قایلر دها شمولی دها کنیش بر
قدیته اولنک اطرافنده تکلف اید جگدر .
کال پاشا آیده سی : مهیب اولمالیدر .
ساده ، بلخ ، ومتواضع بر سورنده بایلدیرک :
برجیه وایمان منبی اولان اوخارفلی ذکات
مضویاتی غامبله ترسیم ایدیلیمشی اولسون .
مات بونی پامقنه بوبوک اوغلونه قارش
درین بر صمیمیت کو ترمش اولیور . ولوک :
پک ناچیز اولسون بونکله شکر ایننه بر کر زکاه
بویلیور . جوشیان سوکیسی بوسورده
تحر ایدمه مکله وظیفه

صلاحیتہ قیمت و بریک و بوتون ایشلر
اقتصاد منحصصارتہ تسلیم ایدیک شرطیہ
حکومتلرده اقتصادی تشبیلرہ ایریشہ ییلیرلر .
ضیا کولک آلپ

قان داملاسی

کزیورددم قارالمقده
یاہ یالکز آخاققده .
بر انسانک ایکلہمی
کییدی روزکارک سی .
دوردم ، جوسی دیکلدم
روزکارلر ،

آخاچلر کیی ایکلہم .
باقیم صوافون چیلک .
کوردم بر فیرمی لیکه .
فیرمی بر قان لیکه سی .
جوسی دیم کیمک سی .
بوقان دیم کیمک قانی ؟
بو وطن کیمک وطنی ؟
باقیجه تکرار چنه
کدراندیم سینہ ، سینہ .
طایدم بوکیمک قانی ،
طایدم نازلی وطنی .
ددم جوسی آنه سی .

بو بویک ایشلر بکله ییلیرلر ، ندهه سیاسی
م اخلہلری آرقہلرندن سوروکا یوب کثیرن
اجنی سرمایہلرندن بر خیراومه یایرلر . کذدی
یاغزلہ قاورولاق ، اجنیلرک نکلکی آلتہ
کیرمکله حاصل اولان ، اقتصادی مشارکتلرندن
داها اییدر . فقط ، اجنیلرندن بو استقامت ،
یالکز دولنک ، اولرک ، ناحیهلرک اقتصادی
تشبیلرہ اولک آباق اولملرله ممکن اوله یایر .
بوفکرلرہ قارش اوتہدن بری ، حکومتلرک
اقتصادی ایشلرده موفق اوله مادہلری ایلری
سورولمکده در .

حال بوک ، بوکون بولغارسیتان
بودجه سندن داها بویوک سرمایہ ، اولک
مأمورلرندن داها فضله مأمورلرہ صاحب
بو بویک شرکتلر واردر بوشر دتلرا اقتصادی
چرخاری غایت منتظم اوله رق ایشله مکده در .
چونکہ ، بوشرکتلر ، ایشلری اقتصاد
منحصصارتلرک الذہ بیراقددر . سیاسیلر
طرفندن اداره اولونان حکومتلر ، اقتصادی
ایشلری ده سیاستدن باشقه رهنرلری اولمایان کیه سہلرہ
توایع ایدرلر . طبیی درک موغبتمزلکلرہ
دوچار اولورلر . شیمای به قارار ، حکومتلرک
اقتصادی ایشلرده کی بجر کملرکی ، اختصاصه
مخصصیتہ قیمت ، مہمہ سینددر او حالده

مرشی سنك، سنك بوغز اوردی توانك سنك:
بازدی قانجه طاقنه بر دشتان پاشام

دارالفنون اديانت قانقاسی حاکمی
چو رنجی زاده: فتح الله قانی

چو جوق ماضی

بروادمی بر یوقش اولن زمان اچنده
بر یورطه وارمش. آنتنیم بللمه طایفه رقی
کومسدن طیشاری به، فیرلایان بر یورطه
بووادلانرق کیمک پانله منی. کیمک رکن
یوادمه بر خروسه. اقامت کیمی خروس
یورطه زره کدچورطه. عورت یورطه
دعش اوده آنامه بلاییم. طار یادم کیدوردم
جوانی ویرمش. بیدم. کو توپور یورطه
دیهن خروسه شوژی. دیکلر سنك رگل آرقم
سیره دعش. یورطه. اوکله خروس
آرقهده رمدت اکتد کیم. چو کره چو قازده
راست کله یورطه. یورطه. ارقهده
خروله کیم. چو کره. یورطه. ارقهده
یکه. قازده. یورطه. قازده. یورطه
کیمک کدن سنك. بر یورطه. کیمک
قوچده بر یورطه. کیمک. یورطه. رجا
ایتمش. یورطه. یورطه. یورطه
صورتیه. یورطه. یورطه. یورطه
قدر ده. یورطه. یورطه. یورطه
کیمک کدن. یورطه. یورطه. یورطه
التحاق. یورطه. یورطه. یورطه

دیم یوقن قاردش قانی ،
آتش کی باقی میرانی .

قورارماز. قی یازیق زه ،
حلال اولسون جانم مزه .

استانبول
یحیی صائم

تولکهمک بویولک منجیسنه

ای ملنك ظفر بابای ، قهرمان پاشام
تورکک ظفر دهاسی عصره یازان پاشام
نخج ابلدک بوکوزه ایمان و جان پاشام
شان وظفر قانجکی عرشه آسان پاشام
مدیون سکا حیاتی هر مسلمان پاشام
سوندک آله عرقه بر جام سردی ..
ویردک مبارک اولکهمه ذوق وودی
یونان دکل. جهان سکا آرق پنددیدی
هر سولنك سفارده بر شاه اثر ابدی
دشمنله دیردک اوکک. آماره پاشام
دشمنلرک اگرجه عنادی ، اذاسی وار ،
ظلمکده برحدودی، حسابی، جزاسی وار
تورکک بوصولک سفردله ای غزاسی وار ..
یوقدر تولوم او قومه کمال مسطقی سی وار
عصرک سلیم اولی اولدک ایمان پاشام
بیک بر قضا دیاری ، مبارک وطن سوین
قور تولدی از میرک ورها بولدی هر نهولک
استانبولک، ادرنه، یه شیل بر وسه پمنک :

قاجام يوقسه ايشنن فلاكت دوش . آكلات
 بقالم نهوار ديه تله . قورث قورقورق امان
 قارداشلا اوجاق باشنده طور جوردم بوم ديه
 ژاندارملا غنك آندى . باجابه چيقه حق
 ايلدم مؤذن اذار او قورى كوشه به كيدم حك
 اولدم تزييلار ديكيش ديكورلر مش فيض
 ديه بورغه بره قاص آنديلار . اوتكه كوشه به
 كيدم حك اولدم حرمين دو كبورلر مش
 حرمين جيلار قارمه رچنال دره وورديلار
 قاپو آرقه به دندى اوراده كيكلك كنديه
 ده كبورلر مش فلهه ايك طوق وورديلار
 بن . دشارى به فير لادم . قوبدك وحكاه
 هپ ارقداشلر به قورقورق و هپا جله مى
 قرار اتمشلا بوسورنله عورطه لك مهارى
 يوزندن ارقداشلر اولان خروس . قاز ،
 قوج و اشك قوتلار بالكن عجاره عورطه
 چانلامش و باعلامش . بو چانلايشنه سبب
 ياوفاكارلقدن و يا استاخاقتندى ارتمورما
 ارقداشلر بك فورتلار به ايجون دندى
 فدا ايتدسه وفاكارلقدنر عكمى تقدرده
 آناستدن باياستدن اذمنر چيقوب كنديكندى
 اونلرك بدو طاسفندى . هر نه حال ايسه
 ارتى بهاج دوت ارقداشلر اله باشى عورطه
 قورده شلارى اوراه دنى ادرك ملول
 و محزون اطرافه طاعداشلا و بو صورتله
 بدرى دوت سعلق ارقداشلاق . ختامه
 ارمشدر .

الغش بوسورنله اداو كده عورطه آرقه سنده
 صره اله ضرورى . قاز قوج و اشك
 بولر نه دوام اتمشلا . اقشام قراكانى
 باساركن ايسينر براورماز ايجنده برش
 كلبه بوشلاشلا و كيجى بركلبه . كچيرمه
 قرار ورمشلا . اله باشى اولان عورطه لك
 امر به خروس باجه دايكنه چيقه مش بر
 كوشه به قاز ، ديكر كوشه به قوج كيش
 صركده قاپونك آرقه سنده . كيش بونله
 بو تر بى وردكن سورمه عورطه ده اوجاق
 باشنده كى نوك . كوماش بونله
 بوسورنله او بوبوب راحت ادرن
 ياربى بروردو قورث كلبه لك يانه كلشلا
 و ايجر دن ريسى انتخاب ادرن ايجر ده
 ربه حك فلان وادى ديه اوتدومشلا
 ايجرى به كيرن قورث اولو اوجاق باشنده كيش
 اوراده طور وب اطرافه باقارن كول ايجنده
 كوه ولى اولان عورطه بات ديه باعلامش
 قورث قورقورق سندن باجابه چيقه ايستمش
 اوراده كى خروس قورقورق ديه اوتمش .
 قورث كوشه به قوشمش قاز قاقا . به فيض
 ديش ديكر كوشه به قوشمش قوج بو يوزلر به
 وورمش قاپو آرقه سنده . كيش اشك ر
 رجفت اله قاپو طشارى آتمش نيتره بهرك
 ارقداشلر بك يانه واران قورده ايجر ده
 نه اولدنى سوران ديكر قوردرله آمان
 ارقداشلا هچ سورمايك همان بورادن